

Farma zvířat - George Orwell

1. Autor

- narodil se v indii
- ze začátku pracoval pro imperiální policii, zde se naučil nenávidět britský imperialismus, potom, co se vrátil do Británie, žil na ulici jako tulák (indie byla tehdy ještě součástí britského impéria) → naklonil se k levicové politice
- byl interbrigadistou ve Španělské občanské válce, válčil na straně marxistické (strana poražená) - Španělská občanská válka je vojenské střetnutí levicových republikánů (komunisté, marxisté, ...) a pravicových povstalců (fašisté, nacionalisté) - fašisté pod vedením Franca vtrhli do Španělska, kde byla zvolená republikánská strana - vyhráli fašisti
- takže je to rozpolcená osobnost, na jedné straně byl levičák, ale hnusila se mu jakákoliv forma diktatury, nesvobody, takže, i když teoreticky ve válce bojoval za SSSR, nechoval k němu žádné sympatie
- nebo každou neděli chodil do kostela, ale ve svých dílech ji dost kritizoval

2. Aurský kontext

- u nás bylo dílo zakázáno, teda až do Sametové revoluce
- tajně se šířilo Samizdatem
 - spolek, který obcházel cenzuru
 - období normalizace
 - díla Alexandra Solženicyna či George Orwella
 - Ludvík Vaculík - vnitřní emigrace
- ostatní antiutopičtí spisovatelé
 - Zamjatin - My (v mnoha aspektech shodné s 1984)
 - Bradbury - 451 stupňů Fahrenheita (antiutopická vize budoucnosti, kdy masová média kompletně zničí veškeré sociální hodnoty)
- celkově je antiutopie, dystopie či utopie jsou fikce
- žánr patří do moderních uměleckých stylů

3. Dílo

- *forma bajky*: není to úplně bajka, jelikož bajka je univerzální v jakékoliv době, ale zřejmě autor poukazoval na stalinismus, tutíž je dílo fixované na historickou událost, samozřejmě je na tom ukázána jakákoliv totalitní ideologie, ale podobnost se Sovětským svazem je více než zřejmá, ale proč by to mohla být bajka - jednak v ní vystupují zvířata s lidskými vlastnostmi, jednak sám autor označil dílo za bajku
- alegorická satira na degeneraci Sovětského svazu
- *antiutopie vs dystopie*: v dystopii je všechno hrozné, hrdinové si uvědomují, že žijí ve špatné ideologii, snaží se vůči tomu bojovat (1984), ale naproti tomu antiutopie je žánr, v němž nemají postavy vůbec tušení, že jsou zužovány totalitními režimy, takže nadhled má pouze čtenář - a to je přesně Farma zvířat
- antiutopická fikce - zobrazuje svět, jak by dopadl, kdyby měly nadvládu totalitní režimy, satirický román - román (dílo je děleno na kapitoly) nebo novela (rozsahově)

- *dystopie*: myšlenka fiktivní společnosti, která se vyvinula špatným směrem, má zásadní nedostatky - nejčastěji ve formě totalitních režimů, omezování svobody - to vzniká přeháněním určitého ideologického principu
- postavy lze až podezřele dobře parsovat se skutečnými postavami Sovětského svazu, zejména prasata
 - **Major** - staré prase, které povzbuzuje k revoluci, poté umírá - *Lenin*
 - **Napoleon** - *Stalin*
 - **Kuliš** - jestliže Napoleon byl Stalin, potom Kuliš je Trockij, podobnost o soupeření po revoluci, zasazoval se o celkovou industrializaci SSSR, avšak vyhnán, nucen se skrývat, třeba v Mexiku, kde je také zavražděn Stalinovou NKVD - tajná policie
 - **Pišťík** - propaganda, překrucuje pravdu, manipuluje, mlží a lže
 - **psi** - představují tajnou policii Stalina
 - **koně** - symbolizují pracující lid, obětování se pro budování kapitálu pro stát, myšlenka rovnosti, pakliže by byli koně proletariát, potom prasata by byla buržoazie - ale to jsou pojmy kapitalistické
 - **ovce** - tupý dav, opakující fráze, aniž by jim rozuměli, nechtějí mít vlastní, přehlaušují názory menšin, ideální materiál pro totalitu, pro jejího vládce
 - **slepice** - první rebelové proti Napoleonovi - krutě potrestány smrtí
 - **lidé** - symbolizují kapitalismus, vykořisťují, avšak mezi lidmi a prasatama funguje výměnný obchod - obchodování se zeměmi západu - ukrajinské obilí výměnou za technologii - závod Ford
- velmi stručný děj: Jednoho dne se pan Jones opije, zapomene uzavřít zvířata, ta utečou za moudrým prasetem Majorem, ten jim sdělí, že podmínky na farmě jsou hrozné, je nutná revoluce. To se uskuteční a farma je v rukách zvířat. Tři prasata, která byla na farmě nejchytřejší, Napoleon, Kuliš a Pišťík, sestaví porevoluční program o sedmi příkázáních. Ovce si nedokázali žádné zapamatovat, prasata je naučila to nejjednodušší: dvě nohy zlo, čtyři nohy dobro. Prasata díky své inteligenci zaujmula vedoucí pozice, rozdělovala úkoly, vedlo se jim velice dobře, podařilo se jim odrazit i útok lidí. Napoleon si vychovával štěňata, aby je v budoucnu mohl zneužívat. Kuliš předkládá návrh mlýna, který má velice pomoci při rozvoji farmy, Napoleon však vtrhne při předkládání návrhu a zažene Kuliše prostřednictvím svých psů, ti jej zabijí. Ostatním zvířatům se to nelíbilo, ale psi se bála, takže nic neřekla. Napoleon ukradnul Kulišův návrh stavby mlýna a začalo se stavět. Na Kuliše se scházovali všechny nedobré příhody, například nedokončený mlýn jim strhne vychřice, svalí to na Kuliše. Řada zvířat byla obviněna ze spolupráce s Kulišem, a odsouzena k smrti, změna příkázání Pišťíkem. Pišťík vše obrací na výhodné vůči prasatům a ostatku říká, že mají špatnou paměť. Mezitím přišel další útok lidí, při tom byl znovu zničen mlýn. Prasata soustřeďují větší a větší moc, nakonec je vláda sestavená kolem diktátora Napoleona stejná jako lidi. Ale samotní lidé obdivují, jaký prasata nastolila tvrdý režim. Napoleon přejmenuje farmu na Panskou. Zvířata nedokáží rozpoznat rozdíl mezi lidmi a prasaty. Na tabuli visí jediný příkaz - *Všichni jsou si rovni, ale někteří jsou si rovnější.*
- Orwell tak nádherně uzavírá cyklus: diktatura - revoluce - diktatura
- **sociální stratifikace**: dílo názorně ukazuje, jak má společnost tendenci ke stratifikaci, zpočátku jsou třídy spojeny, rovnocenné, avšak pomalu se

začnou rozevírat nůžky mezi pracujícími a vládnoucími - ti využívají své inteligence ve svůj prospěch, takže novela ukazuje na nebezpečí svobody a demokracie

- dále zvířecí farma ukazuje, jak podléhání a nepochybování (Boxer, silný kůň nikdy nepochyboval o pravdě Napoleona a doplatil na to smrtí) argumentů autority - Napoleona - vede k tomu, že celá dělnická třída je plně ovládaná zneužívaná
- **korupce**: novela už ze začátku nastiňuje, jak se možná bude příběh vyvíjet, každá forma moci jednou zkorumpuje, náznaky, že Napoleon bude špatný vůdce jsou predestřeny ještě před převratem, možná by Kuliš byl stejně tak zkorumpovaný jako Napoleon, že moc ovládá jejich držitele je krásně vylíčeno v románu tím, že jsou prasata ke konci vlastně stejná jako lidi, moc má stejný účinek a je úplně jedno, kdo ji ovládá
- **animalismus** - název ideologie, která začne nevinně jako demokracie, ale postupně se překrucuje do totalitní nadvlády - *stalinismus*
- **symbolika Havrana** - má symbolizovat Mojžíše, takže reprezentovat křesťanství, v totalitě náboženství ztrácí místo (masivní boření kostelů po caru Petru), přesto se nedá zahubit, vládnoucí vrstva však víru podporuje, neboť pomáhá se utiskovaným - pracujícím prasatům smířit se svým osudem